

ประเพณีบุญสารทเดือนสิบ

เป็นประเพณีสำคัญคู่บ้านคู่เมืองนครศรีธรรมราช

พัชรีย์ ทองศรีเกตุ

นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

.....

ประเพณีบุญสารทเดือนสิบเป็นประเพณีสำคัญคู่บ้านคู่เมืองนครศรีธรรมราชมายาวนาน เกิดจากความเชื่อเรื่องวิญญาณและกรรมประกอบกัน ทั้งนี้ประเพณีบุญสารทเดือนสิบตั้งอยู่บนความเชื่อเรื่องกรรม สวรรค์ นรก และวิญญาณ ผู้ทำดีเมื่อถึงแก่กรรมย่อมสู่ภูมิที่ได้สุขสบายบนสวรรค์ ส่วนผู้ที่ทำความชั่วเมื่อถึงแก่ความตายย่อมสู่แดนแห่งทุกข์ตกอยู่ในนรก หรือเป็นเปรต รับทุกข์ตามผลกรรมที่ก่อไว้ ดังนั้นเมื่อถึงช่วงเวลานี้ลูกหลานจึงมีหน้าที่จะต้องทำบุญอุทิศแก่วิญญาณทุกข์ยากในช่วงบุญสารทเดือนสิบ โดยทำในวันรับ ตรงกับแรม ๑ ค่ำ เดือนสิบ และในวันแรม ๑๕ ค่ำ เป็นวันส่ง ทั้งนี้ การเตรียมการสำหรับประเพณีสารทเดือนสิบเป็นวันที่เรียกว่าวันจ่าย โดยหาซื้อสิ่งของจากท้องตลาด ประกอบด้วยอุปกรณ์ต่างๆ ที่ต้องนำไปทำบุญ ตักบาตรถวายพระ คือเสปียงอาหารและผักผลไม้ ของควาและหวาน เครื่องครัว ของใช้ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และขนมประเพณีต้องมีขนม ๕ อย่าง คือ ขนมลา ขนมพอง ขนมดีซำ ขนมกง และขนมบ้า รูปแบบจัดหมรับแล้วแต่จะจัดแบบใดเช่น จัดในกระเจาต จัดในกะละมังหรือกระบุง หรือคิดออกแบบเอง การประกอบพิธีกรรม คือการยกหมรับ การตั้งเปรต การฉลองหมรับและการบังสุกุล

ประเพณีบุญสารทเดือนสิบเป็นประเพณีสำคัญของภาคใต้และชาวนครศรีธรรมราชมาช้านานเป็นประเพณีที่ได้รับมาจากอินเดีย ซึ่งปฏิบัติสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน ทั้งนี้เพราะว่าชาวนครติดต่อกับอินเดียมายาวนานก่อนดินแดนส่วนอื่นๆของไทย วัฒนธรรมอินเดียส่วนใหญ่จึงถูกถ่ายทอดมายังชาวนครเป็นแห่งแรก ประเพณีบุญสารทเดือนสิบเกิดจากความเชื่อเรื่องวิญญาณและกรรมประกอบกัน ดังนั้นจึงเป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่งไปให้บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ในช่วงของการทำบุญสารทเดือนสิบถือเป็นการรวมญาติของครอบครัวไปด้วยเพราะชาวนครศรีธรรมราชทุกคนที่ไปอยู่ต่างถิ่นต่างแดนมักจะถือเป็นวันนัดหมายที่ต้องกลับมาที่บ้านเดิม (บ้านเกิด) ที่พ่อแม่หรือญาติพี่น้องอยู่แต่เดิม ไม่ว่าจะอยู่ใกล้หรือไกลก็ตามก็จะกลับมาเพื่อทำบุญกับญาติพี่น้องโดยพร้อมหน้ากัน ดังเพลงร้องเรือกล่อมเด็กมีบทร้องว่า

...ทำบุญใหญ่ เหน	ทำบุญวันสารท
ยกหมรับดับเถา	ไปวัดไปวา
กรวดน้ำตั้งจิตอธิฐาน	ส่งผลกุศลไปให้ไปยา
พ่อแม่ตายายลุงป้า	น้าอาขึ้นเมืองบน เหน...

เมื่อเอ่ยถึงงานเดือนสิบ ใครๆ ก็นึกถึงเมืองนคร ทั้งนี้เพราะงานเดือนสิบ เป็นงานประจำปีของเมืองนคร เมื่อใกล้ถึงเทศกาลเดือนสิบประชาชนทั่วทุกภาคของประเทศไทยต่างก็ตั้งตาคอย พร้อมด้วยการตระเตรียมตัวที่จะหาโอกาสไปร่วมในกิจกรรมนี้ ชาวนครส่วนใหญ่มักมีใจจดจ่ออยู่กับประเพณีบุญสารทเดือนสิบด้วยความตื่นเต้นทั้งคนหนุ่ม คนแก่ และเด็ก หากชาวนครคนใดไปอยู่ไกลเมือง เมื่อใกล้ถึงเทศกาลเดือนสิบก็มักรีบเตรียมตัวกลับบ้านเกิดเมืองนอน ไม่มีเหตุผลใจหรือความบังเอิญใดๆ ที่บังคับให้กลับ แต่เป็นไปด้วยความสมัครใจ เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมา จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นสมบัติคู่บ้านคู่เมืองนคร

ความเชื่อเรื่องประเพณีบุญสารทเดือนสิบ

๑. ความเชื่อ เรื่องกรรม นรก สวรรค์ และวิญญาณ

ความเชื่อเรื่องวิญญาณ เป็นความเชื่อดั้งเดิมของมนุษย์ที่ติดตัวมาตั้งแต่วัยเด็ก ตั้งแต่ยุคที่เรียกว่า ยุคความเชื่อผีสาร เทวดา เชื่อในชีวิตหลังตาย เชื่อเกี่ยวกับพลังอำนาจต่าง ๆ หลังจากร่างกายอันเป็นวัตถุสลายไป และพลังอำนาจที่ออกจากร่างได้ชั่วครา

ประเพณีบุญสารทเดือนสิบตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อเรื่องกรรม สวรรค์ นรก และวิญญาณ ตามประโยคที่ว่า “มนุษย์ย่อมเป็นไปตามกรรม” ผู้ทำดีเมื่อถึงแก่กรรมย่อมสู่ภูมิที่ได้สุขสบายบนสวรรค์วิมารตามผลแห่งกรรมดี ส่วนผู้ที่ทำความชั่วเมื่อถึงแก่ความตายย่อมสู่แดนแห่งทุกข์ มีแต่ความทุกข์ยากลำบากตกอยู่ในนรก หรือเป็นเปรตรับทุกข์ตามผลกรรมที่ก่อไว้ ลูกหลานจึงมีหน้าที่จะต้องทำบุญอุทิศแก่วิญญาณทุกข์ยากเหล่านั้นในช่วยบุญสารทเดือนสิบ

ชาวนครศรีธรรมราชเชื่อกันว่าการทำบุญสารทเดือนสิบเป็นการทำบุญกุศลครั้งสำคัญในรอบปีบุญสารทเดือนสิบนี้จะทั้งไม่ได้เป็นอันขาดเพราะถือว่าเป็นเดือนที่บำเพ็ญกุศลเพื่อรับวิญญาณของบรรพชนและญาติมิตรผู้ล่วงลับไปแล้ว โดยมีความเชื่อกันว่าในปลายเดือนสิบบรรพบุรุษอันได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย และญาติพี่น้องผู้ซึ่งได้ล่วงลับไปแล้ว หากทำความดีเมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่จะได้ไปเกิดในสวรรค์ หากทำความชั่วจะตกนรกต้องทนทุกข์ทรมาน โดยเฉพาะคนที่บาปมากซึ่งเรียกว่า เปรต จะถูกปล่อยตัวจากพญายมในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อให้สามารถขึ้นมาพบญาติพี่น้องและลูกหลานของตนในเมืองมนุษย์ในวันแรม ๑ ค่ำ เดือนสิบ เพื่อมาขอส่วนบุญส่วนกุศลจากลูกหลานญาติพี่น้องและให้ลงกลับนรกดังเดิมในวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือนสิบ ดังนั้นญาติซึ่งเป็นผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่จึงต้องมีหน้าที่นำอาหารไปทำบุญตามวัดเพื่อเป็นการอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลแก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว อันเป็นการแสดงความกตัญญูตทเทแก่บรรพบุรุษหรือผู้มีพระคุณ หากไม่ไปทำบุญให้มีความเชื่อว่าลูกหลานจะไม่มีความสุขความเจริญ ถูกสาปแช่งให้ชีวิตตกต่ำทำอะไรก็ไม่มีความสำเร็จรุ่งเรือง

๒. ความเชื่อเปรต - เปตพลี

เปรต ในภาษาสันสกฤต แปลว่า ผู้ไปก่อน ตามความเชื่อในศาสนาพราหมณ์นั้น เชื่อว่าคนที่ตายไปแล้ว ถ้าเป็นคนดีมีกุศลกรรมก็จะนำไปสู่ดินแดนที่เป็นสุข แต่ถ้ามีบาปกรรมก็จะตกนรกหมกไหม้ เรียกว่า เปรต เปตพลี คือ การทำบุญอุทิศแก่ผู้ตาย หมายถึง บรรพบุรุษที่ตายไปแล้วทุกคนนั่นเอง ประเพณีบุญสารทเดือนสิบของ นครศรีธรรมราชเป็นไปลักษณะเดียวกับประเพณีเปตพลีของอินเดียที่กระทำเพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูต่อบุพการี โดยมีการประยุกต์สร้างสรรค์อุปกรณ์ ความเชื่อพิธีกรรมให้มีความเหมาะสมกับผู้คนและสภาพท้องถิ่นความเชื่อ การทำบุญอุทิศแก่เปรตเป็นความเชื่อรับมาจากอินเดียเป็นพิธีกรรมของพราหมณ์มาก่อน คือ พราหมณ์มีธรรมเนียม ทำทักษิณอุทิศแก่บุรพิตา เรียกว่า ศราทธะ บุรพิตานั้นนับถือถึง ๓ ชั้น คือ บิดา ปู่ และทวดโดยเชิญพวกพราหมณ์ มาเลี้ยง แจกไทยธรรม สิ่งที่เขาไม่ได้คือผ้าเพื่อไม่ให้บุรพิตาของเขาต้องเปลือยกาย เมื่อเช็นหรือทำทักษิณา แล้วก็กรวดน้ำไปให้ ส่วนอาหารที่เช็นแล้วจะโยนไปให้สัตว์ ซึ่งเป็นธรรมเนียมที่ดีส่งเสริมปลูกฝังความกตัญญูต่อบุพการี ขณะเดียวกันได้ทำบุญอุทิศให้แก่เปรต

ความเชื่อเรื่องเปรตเป็นความเชื่อที่ฝังลึกในความรู้สึกของพุทธศาสนิกชนชาวภาคใต้ และ ชาวนครศรีธรรมราชแสดงออกในพิธีกรรมบุญสารทเดือนสิบ ขณะเดียวกันเปรตจึงเป็นพลังผลักดันที่สำคัญยิ่งที่กำหนด แนวทางรูปแบบประเพณีบุญสารทเดือนสิบจวบจนปัจจุบัน เสมือนดังเป็นอัตลักษณ์เช่นเดียวกันที่ทุกคนจำได้ว่า เดือนสิบต้องมีเปรต ต้องมีขนมต่างๆ ของเดือนสิบ

ในหนังสือไตรภูมิพระร่วง หรือภูมิเปรตในคัมภีร์ต่างๆ ไม่ได้ระบุชัดเจนว่าเป็นนรกเพียงแต่กล่าวว่า เป็นเพียงโลกหนึ่ง มีลัทธิดีกว่าสัตว์นรก เพราะปรากฏตัวบนโลกมนุษย์ได้บางโอกาส โดยเฉพาะในเดือนสิบ เป็นเวลา ๑๕ วัน การที่มนุษย์ต้องไปเกิดเป็นเปรต เพราะการกระทำความชั่วหรือบาปทางกาย วาจาและใจที่เรียกว่า

อกุศลกรรมบถ ๑๐ ประกอบด้วย

๑. กายกรรม ๓ มีฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม

๒. วาจากรรม ๔ มีพูดเท็จ พูดส่อเสียด คำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ

๓. มโนกรรม ๓ มีโลภอยากได้ของคนอื่น พยายามโกงร้ายผู้อื่น มีฉันทิฐิ เห็นผิดจากคุณธรรม

๓. ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องขนม ๕ อย่าง

ความเชื่อเกี่ยวกับขนมเป็นความเชื่อตามสมัยของท้องถิ่นและหลักศาสนา โดยอาศัยหลักการเปรียบเทียบ ติความเพื่อเข้าใจหลักธรรม ดังนี้

ขนมพอง เป็นสัญลักษณ์มีความโดยในว่าเปรียบเสมือนแพอันเป็นพาหนะให้บรรพบุรุษใช้ข้ามห้วง มหรรณพ ตามคติความเชื่อของพระพุทธศาสนา

ขนมลา เป็นสัญลักษณ์เปรียบเสมือนเสื้อผ้า แพรพรรณที่บรรพบุรุษจะได้ใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มด้วยขนมลา มีรูปทรงดั่งผ้าลัดทอพับแผ่นผืนได้

ขนมกง (ขนมไข่ปลา) เป็นสัญลักษณ์เปรียบเสมือนเครื่องประดับ ด้วยมีรูปทรงดั่งกำไลแหวนให้บรรพบุรุษ ใช้ประดับร่างกาย

ขนมบ้า เป็นสัญลักษณ์ประจักษ์หนึ่งลูกสะบ้าสำหรับบรรพบุรุษใช้เล่นสะบ้าในวันตรุษสงกรานต์ ด้วยขนมบ้ามีรูปทรงคล้ายลูกสะบ้า ซึ่งเป็นการละเล่นที่นิยมเมื่อสมัยก่อน

ขนมดีข้า เป็นสัญลักษณ์เปรียบได้กับ เงินตรา เบี้ย สำหรับให้บรรพบุรุษได้มีไว้ใช้สอย ด้วยรูปทรงของขนมคล้ายเบี้ยหยอ

๔. ความเชื่อเรื่องตายาย

ตายาย หมายถึง บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว คนนครศรีธรรมราช เรียกพ่อของแม่ว่า พ่อเฒ่าและเรียกแม่ของแม่ว่า แม่เฒ่า ตามภาษาก็นครศรีธรรมราช

ตายาย ที่เกี่ยวเนื่องกับการทำบุญเดือนสิบ หมายถึง เฉพาะบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วเท่านั้น โดยมีความเชื่อในช่วงวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ ถึง ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วที่ยังไม่ได้ไปผุดไปเกิดจะได้รับอนุญาตให้กลับมาโลกมนุษย์ เพื่อเยี่ยมเยียนลูกหลานได้ชั่วคราว ดังนั้นลูกหลานจึงต้องไปทำบุญเดือนสิบ

การเตรียมการประเพณี พิธีกรรม ในบุญสารเดือนสิบ

๑. วันจ่าย

วันจ่ายเป็นวันเตรียมสิ่งของที่ใช้จัดหมรับของเพื่อทำบุญสารเดือนสิบในวันแรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๑๐ จะต้องรีบเตรียมหาสิ่งของต่างๆ สำหรับจัดหมรับ แต่ละบ้านนั้นมีสิ่งของต่างๆที่จะใช้ในการจัดหมรับไม่เหมือนกัน ดังนั้นการได้มาซึ่งสิ่งของที่ขาดก็คือ การไปซื้อหาที่ตลาด พ่อค้าแม่ค้าจะนำสิ่งของต่างๆ ไปขายกันมากเป็นพิเศษ เพราะรู้ความต้องการในโอกาสนี้ สิ่งของที่ใช้ในการจัดหมรับ ได้แก่ อาหารแห้ง พืชผักที่เก็บไว้ได้นาน เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน และขนมที่เป็นสัญลักษณ์ของบุญสารเดือนสิบและสำหรับนำไปมอบให้ผู้ใหญ่ที่ตนเคารพนับถือ ดังนั้นตลาดจึงแน่นขนัดเป็นพิเศษ เพราะแทบทุกบ้านมุ่งหมายหาซื้อของที่ตลาดกัน จึงเรียกวันนี้ว่า วันจ่าย

๒. การทำขนมประเพณีบุญสารเดือนสิบ

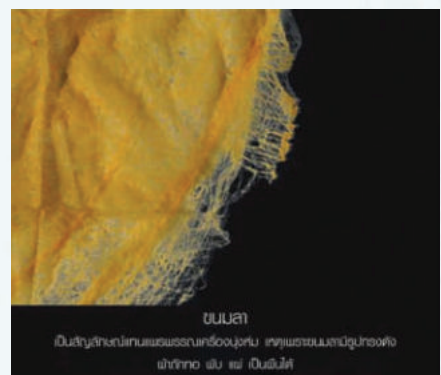
ขนมที่ใช้ประกอบหมรับในการทำบุญสารเดือนสิบมีอยู่หลายอย่าง แต่ขนมที่จำเป็นอย่างขาดไม่ได้ในประเพณีมีอยู่ ๕ อย่าง คือ ขนมลา ขนมพอง ขนมบ้า ขนมดีข้า และขนมไข่ปลา หรือขนมกง มีวิธีการปรุงขนมดังต่อไปนี้

๒.๑ ขนมลา

เครื่องปรุง ข้าวเจ้า น้ำตาลทราย และน้ำผึ้งจากต้นจาก เคี้ยวให้ขึ้น น้ำมันมะพร้าวใหม่ๆ หรือน้ำมันอื่นๆ ส่วนไข่ต้มใช้เฉพาะไข่แดง

วิธีทำ ล้างข้าวเจ้าให้สะอาดแล้วหมักไว้ ๒ คืน ครบกำหนดแล้วล้างให้หมดกลิ่น โม่ข้าวสารให้ละเอียด นำแบ่งไปบรรจุลงในผ้าถุงบางๆ นำไปแขวนหรือวางให้สะเด็ดน้ำ เมื่อสังเกตเห็นว่าแบ่งขึ้นมากแล้วให้นำไปวางราบลง นำของหนักวางทับไว้เพื่อให้แบ่งแห้งสนิท

วิธีผสม นำแบ่งที่แห้งแล้วไปตำให้ร่วน แล้วใส่น้ำผึ้งที่เตรียมไว้คลุกเคล้าจนเข้ากันดี เอามือจุ่มโรย (ทอด)

๒.๔ ขนมติข้า

เครื่องปรุง ข้าวเจ้า น้ำตาลทรายเคี้ยว และน้ำมันมะพร้าวใหม่ ๆ (หรือน้ำมันอื่นๆ)

วิธีทำ แช่วข้าวเจ้าไว้ ๑ คืน เมื่อครบกำหนดแล้วล้างให้สะอาดจนหมดกลืน นำไปใส่ตะแกรงจนสะเด็ดน้ำแล้วนำข้าวเจ้าไปตำให้ละเอียดแล้วร่อนด้วยตะแกรงและนำไปผึ่งแดด แล้วนำไปผสมกับน้ำตาลเคี้ยว คนให้เข้ากันดี ชิมรสตามต้องการ นำแป้งที่ผสมแล้วมาปั้นเป็นรูปกลมๆ แบนๆ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางราว ๑๐ เซนติเมตร นำไปทอดในน้ำมันที่ร้อน จนสุก แล้วตักวางในตะแกรงให้สะเด็ดน้ำมัน

๒.๕ ขนมง (ขนมไข่ปลา)

เครื่องปรุง ถั่วเขียว น้ำตาลทรายเคี้ยว แป้งข้าวเหนียว หัวกะทิ ไข่ และน้ำมันมะพร้าวใหม่ ๆ (หรือน้ำมันอื่นๆ)

วิธีทำ คั่วถั่วเขียวจนสุก โม่ทั้งเปลือกจะละเอียดแล้ว ร่อนตะแกรงนำมาคลุกกับน้ำตาลเคี้ยว แล้วคลึงเป็นรูปร่างรีขนาดพองามนำไปชุบแป้ง ซึ่งทำด้วยข้าวเหนียวผสมหัวกะทิและไข่เล็กน้อย โดยคลุกส่วนผสมให้เข้ากันนำไปทอดด้วยน้ำมันร้อนๆ เมื่อสุกแล้วตักไปวางในตะแกรงให้สะเด็ดน้ำมัน

พิธีกรรมในบุญสาทรเดือนสิบ

๑. ระยะเวลา

ประเพณีบุญสาทรเดือนสิบ ระยะเวลาของการประกอบพิธี มีขึ้นในวันแรม ๑ ค่ำ ถึงวันแรม ๑๓ ค่ำ แรม ๑๔ ค่ำ และแรม ๑๕ ค่ำ

๒. พิธีกรรม

การปฏิบัติพิธีกรรมบุญสาทรเดือนสิบ มีขั้นตอนดังนี้

๒.๑ การจัดหมรับเริ่มในวันแรม ๑๓ ค่ำ ชาวบ้านจะเตรียมซื้ออาหารแห้ง พืชผักที่เก็บไว้ได้นานข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน และขนมที่เป็นสัญลักษณ์ของสาทรเดือนสิบ จัดเตรียมใส่หมรับ การจัดหมรับคือการบรรจุและประดับด้วยสิ่งของ อาหาร ขนมเดือนสิบลงในภาชนะที่เตรียมไว้ เช่น ถาด กะละมัง เข่ง กระเชอ เป็นต้น ชั้นล่างสุดบรรจุอาหารแห้ง ชั้นสองเป็นพืชผักที่เก็บไว้นาน ชั้นสามเป็นของใช้ในชีวิตประจำวันชั้นบนสุดประดับขนมสัญลักษณ์เดือนสิบได้แก่ ขนมพอง ขนมลา ขนมบ้า ขนมติข้า ขนมแต่ละชนิดมีความหมายดังนี้

ขนมลา เป็นเสมือนเสื้อผ้าที่บรรพบุรุษใช้นุ่งห่ม

ขนมพอง เปรียบเสมือนแพที่บรรพบุรุษข้ามห้วงมหรรณพ

ขนมกง เป็นเสมือนเครื่องประดับใช้ตกแต่งร่างกาย

ขนมบ้า เป็นเสมือนเมล็ดสะบ้าไว้เล่นในวันตรุษสงกรานต์

ขนมติข้า เป็นเสมือนเงินตราไว้ใช้สอย

๑. การยกหมรับในวันแรม ๑๔ หรือ ๑๕ ค่ำ ชาวบ้านยกหมรับไปจัดเตรียมไว้ที่วัด และนำภัตตาหารไปถวายพระด้วย โดยไปวัดที่อยู่ใกล้บ้านหรือวัดที่บรรพบุรุษตนนิยมไป และไปถวายภัตตาหารพระ

๒. การฉลองหมรับและบังสุกุล เมื่อนำหมรับไปวัดแล้วจะมีการฉลองหมรับและทำบุญเลี้ยงพระเสร็จ แล้วจึงมีการบังสุกุล การทำบุญวันนี้เป็นการส่งบรรพบุรุษและญาติพี่น้องให้กลับไปเมืองนรก การทำบุญวันนี้นับเป็นวันสำคัญเพราะหากไม่ได้จัดหมรับหรือทำบุญที่วัดอุทิศส่วนกุศลในวันนี้บรรพบุรุษ ญาติพี่น้อง ที่ล่วงลับไปแล้ว จะอดยาก ลูกหลานข้างหลังก็จะเป็นคนอกตัญญู และไม่สบายใจ

๓. การตั้งเปรต

เสร็จจากการฉลองหมรับและถวายภัตตาหารแล้ว ชาวบ้านจะนำขนมอีกส่วนหนึ่งไปวางไว้ตามบริเวณลานวัด ข้างกำแพงวัด โคนไม้ใหญ่ เรียกว่าตั้งเปรต เพื่อแผ่ส่วนกุศลเป็นทานแก่ผู้ล่วงลับที่ไม่มีญาติ หรือญาติไม่มาร่วมทำบุญให้ การชิงเปรตจะทำตอนตั้งเปรตเสร็จแล้ว เพราะเชื่อว่าถ้าหากใครได้กินของเหลือจากการเซ่นไหว้บรรพบุรุษจะได้รับกุศลเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัวอย่างมาก บางวัดนิยมสร้างหลาเปรตเพื่อเวลาชิงเปรตผู้ชนะคือผู้ที่สามารถปีนไปถึงหลาเปรตซึ่งต้องใช้ความพยายามอย่างมากจึงสนุกสนานและตื่นเต้น

การแพร่กระจายของประเพณีบุญสารทเดือนสิบเมืองนคร

ความเชื่อเรื่องบุญสารทเดือนสิบที่กล่าวถึงนี้ ชาวจังหวัดนครศรีธรรมราชได้ปฏิบัติสืบทอดกันต่อมานอกจากประเพณีแห่งความเชื่อ และแสดงความกตัญญูตเวที่ยังรวมถึงการรวมญาติประจำปี และก่อให้เกิดงานเทศกาลเข้ากับงานประเพณีทำบุญจนเป็นประเพณีเทศกาลเดือนสิบ ทางภาคใต้ได้จัดศูนย์กลางของงานนี้ที่นครศรีธรรมราช เนื่องจากเป็นที่ที่เหมาะสม อันมีพระบรมธาตุเจดีย์ ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ บุคคลใดที่ได้มีโอกาสไปด้วยทำบุญวันสารทที่นครศรีธรรมราช ถือว่าได้บุญแรงหรือบุญมาก ได้แพร่กระจายการจัดงานบำเพ็ญบุญสารทตามความเชื่อ โดยนัดหมายชาวภาคใต้ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียงมาร่วมทำบุญสารทเดือนสิบที่วัดพิชัยญาติการามทุกๆ ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นต้นมา นอกจากนี้นี่ยังมีวัดอื่นๆ ที่ใกล้เคียงแหล่งที่อยู่อาศัยที่มีชาวจังหวัดนครศรีธรรมราชและชาวภาคใต้ ก็ได้จัดงานเทศกาลประเพณีนี้ขึ้นด้วย จัดเป็นศูนย์ประเพณีบุญสารทเดือนสิบของภาคใต้อีกแห่งหนึ่งในภาคกลางเพื่อเป็นการแพร่และรักษาศิลปวัฒนธรรมและความเชื่อบุญสารทเดือนสิบไว้ให้ยั่งยืนสืบไป

การเปลี่ยนแปลงของประเพณีบุญสารทเดือนสิบในกระแสโลกาภิวัตน์

ประเพณีบุญสารทเดือนสิบของเมืองนครนับวันมีแต่จะเปลี่ยนแปลงพิธีการและรูปแบบไปทุกขณะ ดังนั้นประเพณีที่เราพบเห็นทุกวันนี้ ก็ได้เปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยเป็นมาบ้าง

ประเพณีบุญสารทเดือนสิบของจังหวัดนครศรีธรรมราชมีการจัดการจริงจังตั้งตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ เป็นต้นมาทางจังหวัดได้มีการจัดงานรื่นเริงประจำปีควบคู่กับมากกับประเพณีบุญสารทเดือนสิบ ในวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือนสิบเป็นวันยกหมรับของทางราชการของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีการจัดขบวนแห่กันอย่างสวยงาม และกระทำการอย่างสนุกสนาน เพื่อนำหมรับไปประกวดแข่งขันกันที่วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร สำหรับประชาชนในท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราชนิยมทำกันในวันแรม ๑๔ ค่ำ หรือ แรม ๑๕ ค่ำ

สถานการณ์ปัจจุบัน การจัดงานเทศกาลได้ถูกนำมาจัดอย่างใหญ่โต กลายเป็นงานที่รื่นเริง สนุกสนาน และมีเรื่องการตลาดเข้ามาเกี่ยวข้องสูง เพื่อสร้างรายได้จากการจัดงาน แต่ยังคงสอดคล้องกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม แห่งเมืองพุทธเมืองศาสนา มีการรักษาสภาพและฟื้นฟูประเพณีบุญสารทเดือนสิบ เนื่องจากการจัดงานประเพณี เป็นภาคความร่วมมือหลายภาคส่วนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ยังคงเป็นจุดเข้มแข็งของสารทเดือนสิบเมืองนคร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นส่วนราชการสำคัญที่ได้ส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน และไม่กระทบต่อวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา ส่งต่อให้รุ่นลูกหลานได้สืบทอดและรับไว้ ตลอดไป

บรรณานุกรม

เกษม จันทรดำ.(๒๕๔๙). ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นนครศรีธรรมราช. โรงพิมพ์กรีนโซน: นครศรีธรรมราช.
จันทรา ทองสมัคร. (๒๕๕๓). ประเพณีที่สำคัญของจังหวัดนครศรีธรรมราช
สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช. (๒๕๕๓). ข้อมูลด้านศิลปะและวัฒนธรรม. สำนักงานวัฒนธรรม
จังหวัดนครศรีธรรมราช กระทรวงวัฒนธรรม